

У сер. 1920-х пристав до обновленської течії. Був першим настоятелем синодального кафедрального Спасо-Преображенського собору, відкритого у Києві 13.11.1927. Викладав у київ. Вищій богослов. школі – духовному навч. закладі, що готував кадри для обновленської церкви.

На момент арешту співробітниками Київ. відділу НКВС (16.12.1937) служив настоятелем синодального Свято-Вознесенського храму на Сталінці (у 1930–1950-х – назва Деміївки, місцини, що нині входить до Голосіївського р-ну м. Києва). Був обвинувачений за статтею 54-10 у проведенні серед віруючих антирад. агітації, насаджанні «монархічних ідей» і вихвалянні «царського ладу». Рішенням суд. Трійки при Київ. облуправлінні НКВС УРСР від 29.12.1937 засуджений до вищої міри покарання – розстрілу та конфіскації майна. 08.01.1938 розстріляний. Місце поховання невідомо. Дружину Б. Анастасію Миколаївну Бичковську було вислано з Києва (перебувала на адм. засланні у м. Владимирі Івановської обл. та в Уфі у 1938–43).

Б. реабілітований рішенням прокуратури м. Києва 11.04.1989.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 160. – № 1869; Ф. 162. – № 25; Ф. 175. – № 1211; Ф. 304. – Дис. 1676; ЦДІАУК. – Ф. 127. – Оп. 1011. – Спр. 1734, 1739, 1741; ЦДАГОУ. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 59084.

Опубл. дж.: Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной академии за 1900–1901 учебный год. – К., 1901. – С. 290–293, 425, 428–431.

Літ.: Жилюк С. І. Обновленська церква в Україні (1922–1928). – Рівне, 2002. – С. 237, 239; Богословский Григорий Васильевич // Новомученики, исповедники, за Христа пострадавшие в годы гонений на Русскую Православную Церковь в XX в. [База даних ПСТГУ]. – Режим доступу: http://213.171.53.28/bin/nkws.exe/no_dbpath/nopanel/ans/nm/?NYZ9EJxGНохITYZCF2JMTdG6Xbu-feCisOіici4ee8YUUy0ccuvUe8YUUe1Ve8jgdO8ctk*. – Назва з екрана.

В. В. Яковчук, священник

БОЖОВСЬКИЙ Костянтин Васильович [рос. Божовский Константин Васильевич] (05[17].09.1826–1907), випускник

КДА – держ. та громадський діяч, церк. історик.

Нар. у с. Бородаївка Верхньодніпровського пов. (нині – р-ну) Катериносл. губ. (нині – Дніпроп. обл.) у сім'ї священника (згодом – протоієрея) місцевої Свято-Покровської церкви. Навчався у Катериносл. ДС (1841–47) та КДА (1847–51), яку закінчив зі ступ. канд. богослов'я, здобувши право на присудження магістерського ступ. після двох років бездоганної служби в духовно-навч. закладах і подання нового твору, «свидетельствующего об усовершенствовании его познаний» (ухвалу Ради КДА від 07.08.1851 затверджено Св. Синодом 07.09.1852).

10.11.1851 призначений на посаду вчителя словесності і лат. мови Катериносл. ДС. У 1854 обраний кореспондентом Імп. Вільного Економ. тов-ва (м. С.-Петербург).

29.10.1856 подав на розгляд Конференції КДА працю на здобуття ступ. магістра богослов'я і словесних наук «О заслугах Киево-Печерской лавры для церкви русской и государства», що отримала схвальний відгук рецензента, ректора КДА архімандрита Антонія (Амфітеатрова), була відзначена Євгеніє-Рум'янцевською премією за кращі студентські праці, присвячені рос. історії та археології (ухвалу Конференції від 07.01.1857 затверджено митрополитом Київським і Галицьким Філаретом (Амфітеатровим) 29.01.1857), і рекомендована до друку (опублікована у вигляді циклу статей з історії КПЛ у ж-лі «Воскресное чтение» за 1863). 09.07.1858 Св. Синод підтримав клопотання Конференції КДА від 12.02.1857 про присудження Б. магістерського ступ.

На поч. 1860-х, вийшовши з духовного стану, розпочав службу в державно-управлінських структурах Катериносл. губ. Обіймав посади старшого чиновника з особливих доручень при катериносл. губернаторі (з 1861) та керуючого справами губернского присутствія з селянських питань (з 1862).

У 1863 був призначений головою повірочної комісії Борисівського пов. Мінської

Костянтин
Божовський

губ. З 1864 представляв уряд у Мінському губернському присутствії з селянських питань.

У 1866 очолив комісію з селянських питань у м. Ломжа (*польс.* Łomża – нині у Підляському воєводстві Республіки Польща), перейшовши у підпорядкування до Особистої Канцелярії імператора зі справ Царства Польського. У 1867 призначений головою комісії з селянських питань у м. Сувалки (*польс.* Suwałki – адм. центр створеної у 1867 Сувальської губ. Царства Польського; нині – у Підляському воєводстві Республіки Польща). З 1869 керував Сувальською казенною палатою (під егідою Мін-ва фінансів). У 1876 брав участь у роботі комісії з переведення держ. майна у підпорядкування відповідного мін-ва.

З 1884 очолював Варшавську казенну палату. Як її керівник, був членом численних держ. комісій і ком-тів (зокрема Варшавського стат. ком-ту). У 1891–95 керував канцелярією варшавського генерал-губернатора. Брав участь у роботі ради Варшавського правосл. Свято-Троїцького братства. У 1891 був обраний почесним членом Холмського Свято-Богородицького братства.

З 13.11.1895 до 24.09.1898 обіймав посаду сувальського губернатора. За часів керівництва Б. Сувальською губ. (у 1867–1917 охо-

плювала територію, переважна частина якої нині входить до складу Литви; решта території належить Польщі та Білорусі) у м. Сувалки у 1897 було збудовано залізничні міст і станцію, відкрито першу безоплатну недільну школу (без вікових і нац. обмежень, із викладанням Закону Божого за віросповіданнями, вивченням рос. мови, письма, лічби та рукоділля), Сувальську метеорологічну станцію; у 1898 – Сувальський лісоохоронний ком-т та губернський і повітовий ком-ти «попечительств о народной трезвости». За посадою губернатора очолював Сувальське правосл. парафіяльне попечительство при Свято-Успенському соборі м. Сувалки; був товаришем голови Сувальського місцевого відділення Рос. тов-ва Червоного Хреста, яке очолювала його дружина Олександра Валеріанівна Божовська.

Вийшов у відставку в чині таємного радника, маючи численні держ. відзнаки, у т. ч. ордени Білого Орла, Св. Станіслава і Св. Анни 1-го ступ., Св. Володимира 2-го ступ. В останні роки життя займався громадською діяльністю і благодійністю як почесний старшина Сувальських громадських зборів, почесний член Сувальського правосл. парафіяльного попечительства при Свято-Успенському соборі м. Сувалки, член правління Сувальського місцевого відділення Рос. тов-ва Червоного Хреста.

Помер у м. Сувалки. Похований на Сувальському правосл. кладовищі. Незадовго до смерті заповів галереї КДА портрет митрополита *Леонтія (Лебединського, 1822–1893)*, з яким підтримував дружні стосунки протягом життя (дар Б. був отриманий Академією від його вдови 22.09.1908).

Осн. тв.: Киево-Печерская лавра в период удельных князей русских // ВЧ. – 1863. – № 9. – С. 203–212; № 10. – С. 235–247; № 12. – С. 273–284; № 13. – С. 299–317; № 14. – С. 321–340; Краткий взгляд на состояние Киево-Печерской лавры в бедственное для России время ига монгольского // Там само. – № 6. – С. 369–374; Киево-Печерская лавра и уния в истории Юго-Западного края России // Там само. – № 31. – С. 740–749; № 32. – С. 768–780; № 33. – С. 790–801; № 34. – С. 819–828; № 35. – С. 843–850; № 36. – С. 864–878;

№ 37. – С. 887–893; Петр Могила, митрополит Киевский // Там само. – № 47. – С. 1147–1160; № 48. – С. 1177–1191; № 51. – С. 1268–1278; № 52. – С. 1298–1306; Сподвижники Петра Могилы в борьбе его с унией в Юго-Западном крае России // Там само. – № 53. – С. 1315–1327; Речи, произнесенные на полковых и эскадронных праздниках 2-го Лейбгусарского Павлоградского его величества полка в 1875–1879 гг. в г. Сувалках. – СПб., 1881. – 76 с.; Речь // Юбилейное празднование в Русском собрании в Варшаве 19 февраля 1889 года двадцатипятилетней годовщины устройства крестьян в Царстве Польском. – Варшава, 1889. – С. 5–22.

Арх.: IP НБУВ. – Ф. 175. – №№ 59/4–59/6; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 2721; Оп. 2. – Спр. 5152; Оп. 3. – Спр. 539.

Опубл. дж.: Памятная книжка Варшавской губернии на 1894 год. – Варшава, 1894. – С. 22, 208; Памятная книжка Сувалкской губернии на 1896 год. – Сувалки, 1896. – С. 34, 48, 152; [Те саме] на 1897 год. – Сувалки, 1897. – С. 51, 61, 152, 187, 239–260; [Те саме] на 1898 год. – Сувалки, 1898. – С. 51, 61, 158, 195, 256–286; [Те саме] на 1899 год. – Сувалки, 1899. – С. 242, 244, 257–259, 261–267; [Те саме] на 1900 год. – Сувалки, 1900. – С. 195, 248; [Те саме] на 1901 год. – Сувалки, 1901. – С. 195, 254, 256; [Те саме] на 1902 год. – Сувалки, 1901. – С. 156, 206, 207; [Те саме] на 1904 год. – Сувалки, 1904. – С. 169, 217, 218; [Те саме] на 1907 год. – Сувалки, 1907. – С. 183, 236, 237; *Страшкевич Н. И., прот.* Летопись двадцатипятилетия Холмского православного Свято-Богородицкого братства (1879–1904 гг.). – Холм, 1908. – С. 173; Извлечение из журналов Совета Киевской духовной академии за 1908–1909 учебный год. – К., 1909. – С. 133–134; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 656–659, 693–695.

Літ.: Альманах современных русских государственных деятелей. – СПб., 1897. – С. 636–637; Губернии Российской империи. История и руководители. 1708–1917 / под общ. ред. Б. В. Грызлова. – М., 2003. – С. 283 [дату призначення Б. на посаду губернатора у кн. вказано неправильно. – М. Т.]; *Шилов Д. Н.* Неопубликованные материалы к «Русскому провинциальному некрополю» в фондах Российского государственного исторического архива. – Режим доступа: <http://www.petergen.com/publ/shilovrpnrgia.shtml>. – Назва з екрана.

М. Л. Ткачук

БОЙЧУК Андрій Миколайович [рос. Бойчук Андрей Николаевич] (02[14].11.1884–07.07.1941), ієрей, студент КДА та КПБА – священнослужитель РПЦ, один із очільників київ. йосифлян.

Нар. у с. Скригичин (польс. Skryhiczyn) Грубешовського пов. Люблінської (з 1912 –

Холмської) губ. (нині входить до гміни Дубенка Холмського пов. Люблінського воєводства, Республіка Польща) у багатодітній сім'ї селянина. Попри бажання здобути освіту, через скрутні матеріальні обставини тривалий час не мав змоги його реалізувати. Лише у 13-річному віці розпочав навчання у місцевій початковій школі (з 1897), однак вже наступного року мусив його перервати. З третьої спроби вступив до Холмської учительської семінарії, але через брак коштів для сплати за навчання та відсутність належної підготовки і видатних здібностей, що не давала змоги сподіватися на отримання стипендії, на 2-му курсі залишив навчання.

У пошуках заробітку пережив чимало пригод, відвідавши (переважно пішки) Київ, Москву, С.-Петербург і навіть Ясну Полян (від Льва Толстого отримав пораду вертатися додому та займатися землеробством, як справою, що є найближчою до природи і найкраще ошляхетнює людину; однак вирішив «держатися своїх мнень»). Зрештою, знайшовши роботу й заробивши гроші на навчання, повернувся до Холмської учительської семінарії, яку закінчив у 1906. Влаштувався на посаду вчителя зразкової школи при Холмській ДС (1906–07). З дозволу Св. Синоду в 1907 вступив до 3-го класу Холмської ДС, не складаючи іспитів із давніх мов, які раніше не вивчав. Під час навчання у семінарії брав активну участь у позабогослужбових співбесідах, що проводилися студентами і викладачами семінарії у Йоано-Богословській церкві м. Холма.

Отримав атестат Холмської ДС у 1912, хоча випускних іспитів з давніх мов не склав (через цю обставину тривалий час не міг реалізувати прагнення здобути вищу богослов. освіту). З 01.02.1913 обіймав посаду псаломщика церкви Турковицького Свято-Покровського жін. монастиря (нині – діючий монастир у с. Турковиці Люблінського воєводства). З 01.10.1913 служив псаломщиком у церкві Різдва Пресвятої Богородиці